

Økt verdiskaping for landbruket i Inntrøndelagsregionen

Status etter 8 måneders aktivitet

Prosjektet *Økt verdiskaping for landbruket i Inntrøndelagsregionen (ØVLI-prosjektet)* er et treårig samarbeidsprosjekt mellom kommunene og Bondelagene i Inderøy, Snåsa, Steinkjer og Verran som hadde oppstart i mai i år. Prosjektet er finansiert gjennom støtte fra både Fylkesmann og Fylkeskommunen i Trøndelag samt de deltagende kommunene og med egeninnsats fra Bondelagene i Inntrøndelagsregionen.

Hvilke faktorer som spiller inn i forhold til økt verdiskaping for landbruket etter en treårsperiode er utfordrende å definere. Om det er dette prosjektet eller andre faktorer er vanskelig å si, derfor har prosjektet følgende formål og resultatmål;

Formål

Inntrøndelagskommunene skal øke verdiskapingen i landbruket. Noe som vil resultere i enten uttak av bedre marginer i eksisterende produksjon, økt matproduksjon eller satsning på nye næringer.

Resultatmål

Prosjektet skal resultere i økt verdiskaping for landbruket i Inntrøndelagskommunene gjennom:

- En beredt næring for å ta markedsandeler og skape nye markeder
 - Øke fyllingsgraden av melkekvotene.
 - Øke gjennomsnittsavlinga for antall kilo korn per dekar.
 - Øke investeringa
 - Melk, spesielt små mellomstore bruk
 - Bær, grønt og potet
 - Økt volum
 - Bær, grønt og potet
 - Økologisk
- Øke kunnskapen om tilgjengelig produksjonsressurser og optimalisert utnytting.
 - Etablere 7 vekstskifteringer
 - Øke bruken av arealet som er dyrket
 - Rullere/revidere og etablere beitebruksplaner i kommunene
 - Bedre organiserte beitelag
 - Stimulere til økt nydyrking
- En mer kompetent næring med fokus på kompetansedeling, samarbeid med utdanningsinstitusjoner og veiledningstjenestene.
 - 25 prosent deltagelse på gjennomføring av gårdbrukere med produksjonstilskudd innenfor de ulike produksjonene
 - Etablere sju erfaringsgrupper
 - Øke antall deltagere fra kommunene i Inn-Trøndelag på kurs arrangert av Mære Landbruksskole
- Synliggjøring av mangfoldet i næringa, rådgivingstjenesten og servicenæringa knyttet til landbruket i Inntrøndelagskommune, for å tiltrekke seg mer landbruksrelaterte aktører.
 - 12 positive mediesaker om landbruket i Inntrøndelagsregionen per år
 - Et årlig arrangement for synliggjøring av bredden i produksjon, servicenæringer og kompetansemiljø knyttet opp mot dagens landbruk

Strategiske valg i utforming av prosjekt

I utformingen av et treårig prosjekt er det avgjørende å spisse prosjektet slik at det blir konkret, men ikke for snevert slik at nedslagsfeltet blir for tynt. For å finne en utforming som er hensiktsmessig er det gjort en del veivalg. I arbeidet med forprosjektet ble det konkludert med at det er tre områder som peker seg ut som satsningsområder i prosjektet.

1. Arealutnyttelse
2. Kompetanse
3. Attraktivitet/omdømme

I prosjektet vil det være arealutnyttelse og kompetanse som blir mest vektlagt, der bonden og næringa står i sentrum. Under attraktivitet/omdømme vil det i tillegg bli fokusert på Inntrøndelag som landbruks-senter i nasjonal sammenheng. Regionen har et sterkt landbruksmiljø i dag med mye aktivitet, hvor nye etableringer er på vei, og hvor det er plass til mer.

Klima ble vurdert som eget satsningsområde. Men vurdert dithen at klima vil bli tatt inn som en naturlig del av de tre satsningsområdene, ettersom arealbruk, kompetanse og omdømme er tre essensielle tema i diskusjonen rundt klima og landbruk.

Det samme gjelder for økologisk landbruk, de tre satsningsområdene er også relevante for det temaet. I videreutviklingen av økologisk landbruk er arealutnyttelse, kompetanse og attraktivitet/omdømme viktige fokusområder og derfor vil det være naturlig å inkludere økologisk landbruk på samme måte som klima i alle de tre satsningsområdene.

Arealutnyttelse

Jorda er det som legger grunnlaget i landbruket og er dermed viktig å ta vare på og utnytte best mulig. I Inntrøndelagskommunene var der per 2017 ca 247 000 dekar fulldyrka og 26 500 dekar overflatedyrka og innmarksbeite, i tillegg til store arealer med utmarksbeite. En god utnyttning av eksisterende fulldyrka areal og beiteressurser er viktig

Kompetanse

Kompetanse er et viktig område for videreutvikling av landbruket, den teknologiske utviklingen og forskningsbaserte kompetansen i landbruket er god. I dette prosjektet er det naturlig å spille på de fagmiljøene som er i regionen, både rådgivningstjenestene og ute blant gårdbrukerne. I deler av næringene er tilegning og deling av kunnskap god, mens for andre deler av næringa kan dette bli bedre. For at gårdbrukeren skal være interessert i å ta i bruk ny kunnskap, er det avgjørende at det vil gi et økonomisk gunstig resultat.

Attraktivitet/omdømme

Landbruksnæringa er ei utsatt næring i media på flere områder, både med henhold til økonomi, overproduksjon, klima, dyrevelferd, arbeidsulykker og rekruttering. I den sammenheng er det viktig at bonden og næringa blir framsnakkert i de settingene det er naturlig. Innad i næringa er det også variasjoner på hvor mye positiv omtale det er. Et fokus på attraktivitet og omdømme vil ha effekt på både hvor lenge bonden og andre aktører er i næringa, rekruttering til næringa og næringer knyttet inn mot landbruket. God omtale øker sjansene for økt salg av lokal og norskprodusert mat.

Inntrøndelagsregionen har i dag mange landbruksrelaterte arbeidsplasser og det kommer flere. Gjennom å synliggjøre det som er her i dag av fagmiljøer og arrangement, bør det være mulig å tiltrekke seg mer. Landbruket er i stadig utvikling og hvilke muligheter som åpner seg gjennom det grønne skiftet og mer fokus på bioøkonomi er det ingen som vet. Ved å stimulere til å videreutvikle de eksisterende landbruksmiljøene som er lokalisert i regionen, samtidig som det sees fremover på

det grønne skifte og bioøkonomi, har Inntrøndelag et godt utgangspunkt til å videreutvikle seg som et landbrukscenter både regionalt og nasjonalt.

Tiltak/arrangement som er gjennomført eller under planlegging

Siden oppstarten i mai har mye tid godt med til å informere samarbeidspartnere og interessenter til prosjektet, i tillegg til å begynne å arbeide konkret med en del av tiltakene i prosjektplan. Noe er gjennomført, mens mye er under planlegging.

Arealutnyttelse

- Grøftplanleggingskurs på Steinkjer 4. februar, Inderøy 6. februar og Snåsa 11. februar
 - o I samarbeid med NLR
- Oppdatering og etablering av beitebruksplaner i kommunene
 - o Yngve Rekdal, NIBIO har levert et tilbud på kartlegging av utmarksressursene
 - o Reindriftsnæringa er kontaktet for å eventuelt ha et samarbeid om kartleggingen
- Sette temaet om kantrydding av åkrer på dagsorden. Viktig å utnytte den dyrkajorden vi har best mulig og da er utnyttning av kantarealet på skiftene viktig.
- Støttespiller til NIBIO i et prosjekt om kartlegging av karbonnivået i jorda. Oppstart første kvartal 2020

Kompetanse

- Fagdag 26. november om veivalg, økonomi og ledelse
 - o I samarbeid med Mære Landbruksskole
 - o Foredragsholder Ole Christen Hallesby
- Seminar 10. desember om Gårdbrukerens sikkerhetsnett, psykiske helse og økonomiske utfordringer
 - o Oppfrisking og etablering av Gårdbrukernes sikkerhetsnett i kommunene
- Fagdag grovfor 29. januar
 - o I samarbeid med NLR, NIBIO, Felleskjøpet Agri og Mære Landbruksskole
 - o Etablering av erfaringsgrupper i forbindelse med fagdagen
- Fagdag presisjonslandbruk 13. februar
 - o I samarbeid med NLR og Mære Landbruksskole
 - o Etablering av erfaringsgrupper i forbindelse med fagdagen
- Fagdag korn 27. februar
 - o I samarbeid med NLR, NIBIO, Felleskjøpet og Mære Landbruksskole
 - o Etablering av erfaringsgrupper i forbindelse med fagdagen
- Kartlegge interessen for erfaringsgruppe i andre næringer i jordbruket
- Bistår GENO med å finne besetninger for installering av metanmålere. 6 besetninger har fått installert måler og det jobbes med å finne seks til. Total 12 målere skal installeres i Inntrøndelagsregionen.
 - o Resultatene fra disse metanmålerne vil også NIBIO benytte seg av i prosjekt der det studere beiteintensitet og metanutslipp.
- Temakvelder – optimalisering av hverdagen
 - o To kvelder i månedsskjøten februar/mars. En på Snåsa og en på Inderøy
 - o Innføring i hva LEAN innebærer, ved Trine Samuelsen, Tine
 - o Nortura stiller også med et tema.

Attraktivitet/omdømme

- Rekruttering til landbruket arbeids det sammen med flere rekrutteringsprosjekt som har Trøndelag som nedslagsfelt;
 - o Rekrutteringsprosjekt for grønne næringer i Trøndelag, Trøndelag Bondelaget
 - o Ung Matglede, Oi! Mat og drikke
 - o Tilvekst, Skogselskapet Trøndelag
- Ved å samle ressursene har vi mulighet til å nå ut til flere.
- Planlegging av en Mat- og landbruksfestival oktober 2020 fokus på rekruttering og omdømme sammen med Trøndelag Bondelaget og Mære landbruksskole.
- Avisomtale, til sammen sju reportasjer i Inderøyningen, Snåsningen, Steinkjer-Avisa og Trønder-Avisa.